

12 Pacht

Pacht

Aan de orde is het **tweeminutendebat Pacht (CD d.d. 30/01)**.

De voorzitter:

We gaan door met het tweeminutendebat Pacht op hetzelfde beleidsterrein, namelijk dat van LVVN. De eerste spreker is de heer Holman. Hij heeft dit debat aangevraagd. Hij spreekt namens de fractie van Nieuw Sociaal Contract. Het lid Kostić heeft een vraag.

Kamerlid **Kostić** (PvdD):

Ik sta niet op de lijst. Zou ik mee mogen doen aan dit debat?

De voorzitter:

Is daar bezwaar tegen bij de leden? Niet. Dan wordt u toegevoegd aan de lijst. Ook met twee minuten voor een inbreng, begrijp ik? Ja. De heer Holman heeft het woord.

De heer Holman (NSC):

Voorzitter. We hebben een goed debat gehad over pacht. We hebben het ook gehad over de intentie en waar het heen moet. We hebben het ook gehad over de verantwoordelijkheid van de overheid, in de vorm van gemeentes, waterschappen en het Rijk. Dan helpt het als één gemeente in deze kwestie laat zien hoe het niet moet, want dan is het direct heel duidelijk waar het over gaat. Dat is de gemeente Teylingen. Die heeft een bijzondere procedure gehad, waar de raad over heeft gediscussieerd. Naar aanleiding daarvan willen we de volgende motie indienen.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat in de gemeente Teylingen prijs de zwaarstwegende factor was in de aanbestedingsprocedure, dit niet goed was gecommuniceerd en dit tot veel maatschappelijke ophef heeft geleid;

overwegende dat deze casus laat zien hoe het echt niet moet;

overwegende dat de overheid in dezen een slecht voorbeeld geeft;

overwegende dat prijs in aanbestedingen een beperkte rol moet spelen en maatschappelijke baten een zeer nadrukkelijke;

verzoekt de regering om een duidelijke richtlijn te maken hoe overheden om moeten gaan met het verpachten van grond en de daarbij behorende aanbestedingsprocedures,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Holman en Vedder.

Zij krijgt nr. 90 (27924).

Mevrouw **Bromet** (GroenLinks-PvdA):

Ik zal zo meteen in mijn termijn ook nog wat zeggen over die kwestie in Teylingen, maar mijn vraag aan de heer Holman is wat voor richtlijn dat dan is. Gemeentelijke overheden kunnen zelf punten toekennen aan een aanbesteding. Is het niet veel verstandiger om snel door te pakken in de nieuwe Pachtwet, met de voorstellen die ik samen met de VVD doe? Daar was de heer Holman in het debat nog een beetje weifelachtig over.

De heer Holman (NSC):

De intentie is natuurlijk dat dit punt zeer nadrukkelijk onder de aandacht wordt gebracht en dat het geregeld wordt. Dat kan door het werkelijk in de Pachtwet op te nemen. Dat zie ik met belangstelling tegemoet. Daar zullen we ook enthousiast over zijn. Maar wij willen graag dat het ministerie, de staatssecretaris, de overheden duidelijk wijst op de verantwoordelijkheden die ze hebben en duidelijk overbrengt wat de wens van de Kamer is in dezen. Dat is eigenlijk de bedoeling van deze motie. Dat is wat ik hoop dat de staatssecretaris straks als antwoord gaat geven.

De voorzitter:

Dank, dat was ook uw inbreng?

De heer Holman (NSC):

Nee, ik heb nog een motie. In het pachtdebat kwamen ook de ontwikkelingen op de grondmarkt, de hoge prijzen en het feit dat het steeds moeilijker wordt voor boeren om grond in eigendom te hebben en er steeds meer particuliere pensioenbeleggers en speculanten op de markt komen, naar voren. Die zijn vrijgesteld van overdrachtsbelasting, wat eigenlijk niet de bedoeling is.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat er een explosieve stijging is van grondprijzen de afgelopen jaren;

overwegende dat betaalbare pacht voor de boeren bijna niet meer mogelijk is;

overwegende dat steeds meer beleggers, speculanten en ontwikkelaars grond kopen;

overwegende dat vrijstelling van overdrachtsbelasting bedoeld is voor agrariërs;

verzoekt de regering te onderzoeken of er ten spoedigste een eind gemaakt kan worden aan de vrijstelling van overdrachtsbelasting voor niet-agrariërs die grond kopen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Holman en Grinwis.

Zij krijgt nr. 91 (27924).

De heer Holman (NSC):

Ik heb nog één seconde over, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter:

Dank. Dan luisteren we nu naar de heer Pierik, die het woord voert namens de BBB-fractie.

De heer Pierik (BBB):

Dank, voorzitter. Het was goed om met elkaar een debat te hebben over het pachtbeleid. Wij zien er ook erg naar uit dat de staatssecretaris zo snel mogelijk met de nieuwe Pachtwet komt. Dat dat heel erg noodzakelijk is, hebben we in ieder geval gezien in het voorbeeld van Teylingen, waar eerdere collega's al over spraken.

We hebben drie moties.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat sommige boeren al decennialang dezelfde grond pachten op basis van kortlopende contracten, en dat zij het risico lopen hun bedrijfsmatige continuïteit te verliezen;

verzoekt de regering om te onderzoeken of er maatregelen te treffen zijn om te stimuleren dat boeren die al lange tijd dezelfde grond pachten van de overheid, deze niet plotseling kwijtraken bij een nieuwe pachtuitgifte,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Pierik en Grinwis.

Zij krijgt nr. 92 (27924).

Een ogenblik. Mevrouw Bromet.

Mevrouw Bromet (GroenLinks-PvdA):

Maar dit zou toch ook juist een rem op verduurzaming kunnen zijn? De vorige spreker, de heer Holman, zei dat je duurzaamheid eigenlijk ook moet laten meewegen in de

gunning. Als je doet wat de heer Pierik voorstelt, kan je niet-duurzame boeren eindelijk een contract geven en krijgen de duurzame boeren nooit een voet tussen de deur.

De heer Pierik (BBB):

Volgens mij werkt het twee kanten op. Er zijn nu ook boeren die kortlopende contracten hebben bij Staatsbosbeheer, waarbij die grond heel erg duurzaam wordt gebruikt. Die zouden die pacht dus ook kwijt kunnen raken. Het werkt dus beide kanten op. Ik denk dat het heel goed is om dit goed te verankeren in de nieuwe Pachtwet.

De voorzitter:

De heer Pierik vervolgt zijn betoog.

De heer Pierik (BBB):

Mijn tweede motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat terreinbeherende organisaties zoals Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten veel grond bezitten die niet altijd optimaal wordt benut;

constaterende dat landbouw en natuur goed kunnen samengaan;

verzoekt de regering om in overleg te treden met de terreinbeherende organisaties om te onderzoeken op welke wijze agrarisch medegebruik van de gronden van TBO's gestimuleerd kan worden,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Pierik.

Zij krijgt nr. 93 (27924).

De heer Pierik (BBB):

Dan mijn laatste motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat het toekennen van pachtgrond aan boeren in de directe omgeving bijdraagt aan een sterke lokale landbouwsector, efficiënt grondgebruik en vermindering van onnodig transport;

constaterende dat uit de Didam-jurisprudentie volgt dat overheidsorganisaties verplicht zijn om in het geval dat er

meerdere gegadigden voor grond zijn, hiervoor een openbare selectieprocedure te gebruiken en dat de selectieprocedure plaats moet vinden aan de hand van vooraf bekendgemaakte objectieve, toetsbare en redelijke criteria;

verzoekt de regering om bij de uitgifte van pachtgrond in eigen beheer prioriteit te geven aan boeren in de directe omgeving en boeren die de laatste pachter waren, dit standaard onderdeel te laten zijn van de vooraf bekende criteria, en dit ook te verzoeken aan de medeoverheden en TBO's,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Pierik en Grinwis.

Zij krijgt nr. 94 (27924).

Dank voor uw inbreng. We gaan luisteren naar de heer Van Campen, die zijn inbreng namens de VVD-fractie gaat houden.

De heer Van Campen (VVD):

Voorzitter, dank. Ik was eigenlijk niet van plan om een motie in te dienen, omdat mevrouw Bromet en ik onze initiatiefnota hebben gepresenteerd. De Kamer heeft daar inmiddels al een aantal vragen over ingediend. Wij gaan daar met onze teams naar kijken, om die op juiste wijze te beantwoorden.

Maar de vraag van de heer Holman delen wij, zijn zorg over de gronduitgiften en die pachtovereenkomsten in Teylingen. Dat hebben we allemaal gevolgd. We hebben gehoord, zoals de heer Pierik ook al in zijn motie benoemde, dat het Didam-arrest de beperkende factor zou zijn. Maar we weten ook dat er mogelijkheden zijn om via punten te kijken hoe duurzame pachtcontracten gesloten kunnen worden. Ik denk dat het goed is dat we bij de hele herziening van het pachtstelsel toch even met elkaar scherp gaan krijgen op welke punten dat Didam-arrest de beperkende factor is, maar ook welke alternatieven er zijn om ondanks het Didam-arrest over te kunnen gaan tot duurzame pachtovereenkomsten. Daarom alsnog de volgende motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

verzoekt de regering in kaart te brengen hoe overheden over kunnen gaan tot duurzame pachtcontracten zonder het Didam-arrest de beperkende factor te laten zijn,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Van Campen en Bromet.

Zij krijgt nr. 95 (27924).

Dank u wel. Dan gaan we nu luisteren naar mevrouw Bromet, namens de fractie van GroenLinks-Partij van de Arbeid. Gaat uw gang.

Mevrouw Bromet (GroenLinks-PvdA):

Voorzitter. Pacht lijkt een heel saai onderwerp, maar gezien de uitdagingen waar we voor staan wat betreft de veranderingen in de landbouw, is het ook een heel nuttig onderwerp. Ik heb het debat daarover dus ook als heel nuttig en interessant ervaren, zeker omdat de basis van het debat voor een groot deel de initiatiefnota was die ik samen met de heer Van Campen heb gemaakt. Het is heel ingewikkelde materie, maar ik vind het heel mooi dat GroenLinks-PvdA en de VVD, niet heel logische partners, samen tot een aantal voorstellen zijn gekomen. Ik ben ook blij dat de minister heeft gezegd: de basis voor mijn wetsontwerp zal een deel van die nota zijn. Daar kijken we dus naar uit. We gaan die nota ook nog verder behandelen met de Kamer.

Maar ik vond het eigenlijk wel heel treurig dat slechts een paar dagen na het debat die hele kwestie met die boeren in Teylingen aan de orde kwam. Dat had heel goed onderdeel kunnen zijn van het debat, denk ik, om het wat beeldender te maken. Maar ik denk dat wij allemaal die hele week geappt, gemaïld en gebeld zijn door allerlei mensen die zich ontzettend zorgen maken over boeren die het heel goed doen en die dus geen toekomst meer hebben op het moment dat er gemeentes zijn die alleen maar aanbesteden op grond van prijs. Ik denk dat de winst van dit debat en van de ontwikkelingen in de gemeente Teylingen, waar zelfs een wethouder om deze kwestie is afgetreden, is dat duurzaamheid een veel zwaarder gewicht krijgt bij die pachtconstructies. Ik kijk uit naar het vervolg en naar het wetsontwerp dat de minister naar de Kamer gaat sturen.

De voorzitter:

Hartelijk dank. Dan gaan we luisteren naar de heer Grinwis. O nee, die had nul minuten spreektijd. Sorry. Dan is het woord aan de heer Flach, namens de SGP. Gaat uw gang.

De heer Flach (SGP):

Voorzitter. Dank u wel. Pacht moet een goed financieringsinstrument voor de landbouw blijven, zeker met het oog op onze jonge boeren. Ik vind dat we daar een mooi debat over hebben gehad, waarin er een betrekkelijk hoge mate van eensgezindheid was; dat komt ook weleens voor.

Mijn belangrijkste punt in het debat was dat er echt vaart gemaakt moet worden met de wijziging van de Pachtwet. Het moet nu gaan gebeuren. Kan de staatssecretaris toezeggen dat hij zich ervoor gaat inspannen dat het wetsvoorstel ruim voor de zomer naar de Raad van State wordt gestuurd?

Tot slot. Ik heb nog een motie om meer zicht te krijgen op de representativiteit van de selectie van bedrijven voor de berekening van de pachtnormen. Die luidt als volgt.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat soms sprake is van grote wijzigingen in de pachtnormen die niet goed te verklaren zijn vanuit de teeltopbrengsten;

verzoekt de regering ervoor te zorgen dat er openheid van zaken gegeven wordt over de selectie van bedrijven in de verschillende regio's voor de berekening van de pachtnormen, dan wel dat er een onafhankelijke toets op de representativiteit wordt uitgevoerd, bijvoorbeeld door het CBS,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Flach en Vedder.

Zij krijgt nr. 96 (27924).

Dank u wel. Dan gaan we luisteren — even kijken — naar mevrouw Vedder van de CDA-fractie. Gaat uw gang.

Mevrouw **Vedder** (CDA):

Voorzitter, dank. Ook vanuit het CDA herhalen we de oproep om voortvarend en zo snel mogelijk met de nieuwe Pachtwet te komen. We wachten daar al ongelofelijk lang op. Ik voorspel dat het heel wat moties zou schelen als die Pachtwet er zou komen, en als we daarmee een boel dingen de goede kant op kunnen gaan sturen.

Voorzitter. Ik heb daar nog één vraag over. Tijdens het commissiedebat liet de staatssecretaris weten dat hij ook het belang onderschrijft van het aantrekkelijker maken van langjarige pacht en het ontmoedigen van kortlopende pacht. Daar is het CDA het van harte mee eens. Maar tijdens het debat werd mij nog niet duidelijk waarom de staatssecretaris dan wel overweegt om het mogelijk te maken om de maximale looptijd van zes jaar voor kortlopende pacht eenmalig te verlengen tot twaalf jaar. Dat voelt voor mij toch een beetje als het afzwakken van wat wij het "ontmoedigingsbeleid" noemen. Ik zou graag aan de staatssecretaris willen vragen of hij uit kan leggen waarom hij dat dan toch zou willen.

Dank, voorzitter.

De voorzitter:

Dank u wel. Tot slot het lid Kostić van de Partij voor de Dieren.

Kamerlid **Kostić** (PvdD):

Dank, voorzitter. Ik heb slechts één motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat meer sturen op een biologisch en natuurinclusief landbouwsysteem niet alleen integraal bijdraagt aan het oplossen van de verschillende problemen, maar uiteindelijk de boeren ook minder complexiteit en minder afhankelijkheid kan opleveren;

constaterende dat volgens het kabinetsbeleid in 2030 15% van het Nederlandse landbouwooppervlak voor biologische landbouw moet worden gebruikt, maar dit nog niet opschiet;

verzoekt de regering te verkennen welke stappen in het pacht- en grondbeleid kunnen helpen om het areaal van biologische landbouw te vergroten (conform bestaande doelen rondom biologische landbouw), en hierover voor de zomer van 2025 aan de Kamer te rapporteren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Kostić.

Zij krijgt nr. 97 (27924).

Dank. Dat was ook de termijn van de Kamer. We gaan even tien minuten schorsen. Dan krijgen we een reactie van de staatssecretaris en een appreciatie van de acht ingediende moties.

De vergadering is tien minuten geschorst.

De vergadering wordt van 14.14 uur tot 14.24 uur geschorst.

De voorzitter:

Ik heropen de vergadering. Aan de orde is de voortzetting van het tweeminutendebat Pacht. We zijn toe aan de termijn van de zijde van het kabinet. Ik geef het woord aan de staatssecretaris van LNV.

Staatssecretaris **Rummenie:**

Dank u wel, voorzitter. Ik begin met de motie op stuk nr. 90 over richtlijnen medeoverheden gunningsprocedure. Ik kan deze motie oordeel Kamer geven, mits ik deze zo mag interpreteren dat ik een handreiking aanbied aan mijn medeoverheden waarin ik aangeef dat kwaliteitscriteria zwaarder moeten wegen dan prijscriteria. Ik wil namelijk niet treden in de autonome bevoegdheid van medeoverheden. Daarnaast weten medeoverheden beter wat er speelt op lokaal niveau. Dus oordeel Kamer met interpretatie.

De voorzitter:

De heer Holman steekt zijn duim op.

Staatssecretaris **Rummenie:**

Dan de motie op stuk nr. 91 van de heer Holman en de heer Grinwis over fiscaliteit. Ik begrijp het probleem dat projectontwikkelaars, speculanten en beleggers net zoals agrariërs geen overdrachtsbelasting betalen bij voortgezet agrarisch gebruik. De vrijstelling wordt verleend op basis van het

gebruik van de grond, ongeacht door wie en voor welk uiteindelijk doel de grond wordt gekocht. Ik kan mij goed voorstellen dat dit de vraag op de grondmarkt doet toeneemen, wat uiteraard een prijsopdrijvend effect kan hebben. Het is echter niet aan mij om de Wet op belastingen van rechtsverkeer aan te passen. Dit is, net zoals het onderzoek naar de mogelijkheden voor het vervallen van de vrijstelling overdrachtsbelasting voor niet-agrariërs, de verantwoordelijkheid van mijn collega Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane van het ministerie van Financiën. Ik verzoek u daarom de motie aan te houden. Anders moet ik deze het oordeel "ontijdig" geven.

De heer Holman (NSC):

Ik snap de redenering; die had ik ook verwacht. Mijn verzoek is slechts of u dit in het kabinet zou willen bespreken met de staatssecretaris Fiscaliteit en dan de appreciatie wil geven. Ik wil 'm toch graag indienen om het signaal te geven en dan te kijken hoe we dit vorm kunnen geven. Het unieke van deze motie is: we mogen nooit een motie indienen die geld kost, maar deze motie gaat echt geld opleveren. Die gaat toch datgene doen wat we willen in het kader van de ontwikkelingen op de grondmarkt. Mijn verzoek is: gaat u overleggen met de staatssecretaris Fiscaliteit en komt u als kabinet met een voorstel hoe u dit vorm kunt geven.

Staatssecretaris Rummenie:

Dat wil ik wel toegeven, maar ik houd 'm dan wel aan, dus.

De voorzitter:

De staatssecretaris kan een motie niet aanhouden. De staatssecretaris kan een toezegging doen om iets te bespreken.

Staatssecretaris Rummenie:

Nou ja, een appreciatie geven.

De voorzitter:

Ik noteer even als oordeel: ontijdig. Het kan zijn dat voor de stemmingen — die zijn pas op 4 maart — de staatssecretaris al heeft kunnen overleggen en de Kamer misschien iets laat weten. Anders komt de motie met het oordeel "ontijdig" dinsdag 4 maart in stemming. Ja?

Staatssecretaris Rummenie:

Dat wou ik ook zeggen: dan ontijdig.

De voorzitter:

Dank. Dan gaan we door.

Staatssecretaris Rummenie:

Dan de motie op stuk nr. 92 van de heer Pierik en de heer Grinwis over uitgifte grond aan vorige pachter. Ik kan deze motie oordeel Kamer geven, mits ik deze zo mag interpreteren dat we onderzoeken hoe dit vorm te geven zonder daarbij nadrukkelijk niet alle andere kandidaten bij voorbaat uit te sluiten. Volgens de uitspraak in het Didam-arrest moet er, als de overheid de verpachter is, gebruik worden

gemaakt van objectieve, toetsbare en redelijke criteria die goed gemotiveerd moeten kunnen worden om een pachter te vinden. Het is niet toegestaan de criteria toe te schrijven naar één bepaalde pachter. Pacht is een privaatrechtelijke overeenkomst. Het staat verpachters en pachters vrij om afspraken te maken binnen de pachtregelgeving. Met deze interpretatie geef ik 'm oordeel Kamer.

De voorzitter:

Is dat akkoord wat de heer Pierik betreft? Ja. Dan heeft de motie op stuk nr. 92 oordeel Kamer.

Staatssecretaris Rummenie:

De motie op stuk nr. 93 van de heer Pierik gaat over het landbouwkundig medegebruik van gronden van TBO's. Ik onderschrijf het belang van verpachting door de TBO's om zo ook de natuurgronden maximaal bij te laten dragen aan de opgave waar de agrarische sector voor staat. Een mooi voorbeeld in dit kader is het concept natuurinclusieve landbouw, dat ook wordt ondersteund vanuit LNVN. Daarbij worden door TBO's langjarige pachtovereenkomsten aangegaan met agrariërs, zodat deze in de gelegenheid worden gesteld hun bedrijfsvoering te extensiveren. Ik geef deze motie oordeel Kamer.

Dan de motie op stuk nr. 94, van de heer Pierik en de heer Grinwis, over prioriteit directe omgeving. Ik kan ook deze motie oordeel Kamer geven, mits ik deze zo mag interpreteren dat we dit meenemen als een van de selectiecriteria en we dus niet alle andere kandidaten bij voorbaat uitsluiten. Bij Staatsbosbeheer wordt een dergelijk afstandscriterium al toegepast. Mijn collega van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening gaat over de grond van het Rijksvastgoedbedrijf. Maar ik kan mij goed vinden in deze gedachte en ga graag in gesprek met mijn collega om dit punt onder haar aandacht te brengen. Dus: oordeel Kamer, mits interpretatie.

De voorzitter:

De heer Pierik knikt instemmend.

Staatssecretaris Rummenie:

Dan de motie op stuk nr. 95, van de heer Van Campen en mevrouw Bromet. Zojuist kreeg ik de motie van de heer Holman over het doen van een handreiking. Ik kan dit hierin meenemen.

De voorzitter:

En daarmee is het oordeel?

Staatssecretaris Rummenie:

Oordeel Kamer.

De motie op stuk nr. 96, van de heer Flach en mevrouw Vedder, gaat over pachtnormen. Deze moet ik ontraden. De steekproef met gebruikmaking van de gegevens van het Bedrijveninformatienet is zorgvuldig samengesteld op basis van representativiteit conform het Pachtprizenbesluit 2007. Dit gebeurt op vrijwillige basis. De bedrijven geven hierin inzicht in hun bedrijfsgevoelige informatie en persoonsgegevens. Als wij de indruk wekken dat deze bedrijfsgegevens

openbaar worden gemaakt, staat het hele BIN ter discussie. Daarnaast wordt het BIN periodiek op representativiteit gecheckt. De resultaten hiervan zijn publiek beschikbaar. Ik heb daarom geen reden om te twijfelen aan de representativiteit. Ik ontraad dus de motie.

De heer **Flach** (SGP):

Ik heb mijn twijfels geuit in het pachtdebat over bepaalde regio's waar die representativiteit betwijfeld wordt. Wat betekent dit, vraag ik de staatssecretaris. Stel dat die motie wordt aangenomen. Wat zegt dat over de uitvoerbaarheid ervan?

Staatssecretaris **Rummenie**:

Ik denk dat het heel moeilijk wordt, om de redenen die ik net heb aangegeven. Als dit gebeurt, denk ik dat wij geen bedrijven meer zullen vinden die willen meedoen aan deze BIN-regeling.

De **voorzitter**:

Heeft dat nog consequenties? Wordt de motie aangehouden?

De heer **Flach** (SGP):

Dat neem ik in overweging, maar vooralsnog laat ik 'm staan.

De **voorzitter**:

Dan blijft het oordeel "ontraden". Dan de motie op stuk nr. 97.

Staatssecretaris **Rummenie**:

De motie op stuk nr. 97, van het lid Kostić, gaat over biologisch areaal. Ik wil het best verkennen, dus ik geef de motie oordeel Kamer.

De **voorzitter**:

Hartelijk dank aan de staatssecretaris. We gaan op 4 maart over deze moties stemmen, de dinsdag na het reces. Dan gaan we door met een volgend onderwerp ...

Staatssecretaris **Rummenie**:

Nee, nee, nee, nee. Ik had nog twee vragen, voorzitter.

De **voorzitter**:

O, oké! Nou, voor deze keer.

Staatssecretaris **Rummenie**:

Haha. De heer Flach vroeg: kan de staatssecretaris toezeggen dat het wetsvoorstel ruim voor het zomerreces naar de Raad van State gaat? Ik heb in het debat aan u toegezegd dat het wetsvoorstel voor de Kamer gereed zal zijn voor internetconsultatie. Op dit moment wordt er hard aan gewerkt om deze mijlpaal te behalen. In het derde kwartaal gaat die naar de Raad van State.

Mevrouw Vedder vroeg: waarom overweegt de staatssecretaris om kortlopende pacht met zes jaar te kunnen verlengen als het de bedoeling is om kortlopende pacht te ontmoedigen? Het klopt absoluut, mevrouw Vedder, dat ik kortlopende pacht wil ontmoedigen. In mijn brief heb ik echter aangegeven dat de duur tussen de kortlopende pacht en de duurzaam lopende pacht een kernpunt is in de discussie. De mogelijkheid van een eenmalige verlenging of een progressief prijsstelsel moet enige flexibiliteit bieden in de uitgifte van gronden. Ik ben daar nog niet uit, maar ik wil hier een gedegen afweging van kunnen maken. Ik neem dit zeker mee naar de deskundigensessies.

Dat waren de vragen, voorzitter.

De **voorzitter**:

Nogmaals dank.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**:

We stemmen dus op 4 maart over de ingediende moties.